

YHDESSÄI-HANKE

TYÖKIRJA

JOHDANTO

Mitä taitoja tulevaisuudessa tarvitaan?

Tulevaisuustaidoilla tarkoitetaan kykyjä ja ominaisuuksia, joita tarvitaan menestyäkseen tulevaisuuden työelämässä. Olemme koonneet tärkeimmät taidot, joita omaksumalla ja harjoittelemalla on mahdollista kohdata erilaisia tulevaisuuksia ja vahvistaa omaa toimijuutta tulevaisuuden työelämän rakentajana ja oman polun raivaajana. Alempana löytyvät tärkeimmät tulevaisuustaidot toinen toistaan tukevinä taitopareina, jotka nousevat esiin monissa tutkimuksissa ja asiantuntijoiden näkemyksissä. Jokaista näistä taidoista on mahdollista tietoisesti harjoitella ja sitä juuri omaan alan näkökulmasta, esim. ongelmanratkaisukykyä tarvitaan alalla kuin alalla sekä myös arkielämässä työpaikan ulkopuolella. Tulevaisuustaitoja harjoittelemalla on mahdollista kehittää muutoskykyä eli taitoa, joka auttaa selviytymään ja menestymään jatkuvasti muuttuvassa maailmassa. Se yhdistää joustavuuden, oppimishalukkuuden, avoimuuden sekä kyvyn toipua ja selviytyä vastoinkäymisistä, ja on keskeinen tekijä henkilökohtaisessa ja ammatillisessa menestyksessä.

1. Kriittinen ajattelu ja ongelmanratkaisukyky

Kriittinen ajattelu tarkoittaa kykyä analysoida, arvioida ja syntetisoida tietoa, jotta voidaan tehdä perusteltuja päätöksiä. Ongelmanratkaisukyky taas viittaa kykyyn kehittää tehokkaita ratkaisuja monimutkaisiin ja ennalta arvaamattomiin ongelmiin. Tämän tulevaisuustaitoparin tarkoitus on antaa avaimet ratkaista mitä tahansa haastetta tulevaisuus voi tuoda.

2. Luovuus ja innovatiivisuus

Luovuus on kyky ajatella "laatikon ulkopuolella" ja tuottaa uusia ideoita ja konsepteja eli kyseessä ei ole taiteellisuus vaan kyky luoda ideoita ja käyttää mielikuvitusta – usein puhutaan tämäntyypin luovuuden kohdalla myös idearikkaudesta. Innovatiivisuus on kyky soveltaa luovia ideoita käytäntöön ja kehittää uusia tuotteita, palveluita tai prosesseja. Tähän linkittyy vahvasti myös yrittäjyys ja yrittäjämäinen asenne – jos luovuus ja innovatiivisuus ovat työelämän moottoreita, yrittäjyys mahdollistaa sen, että ideat toteutuvat ja tulevaisuus mahdollistuu.

3. Tunneäly ja tunteiden hallinta

Tunneäly tarkoittaa kykyä tunnistaa, ymmärtää ja hallita omia ja muiden tunteita. Tunneälykyys auttaa erityisesti ymmärtämään ihmisten keskinäisiä suhteita ja miksi jotkut toimivat työelämän eri tilanteissa eri tavalla kuin itse toimisit. Tunteiden hallinta taas viittaa kykyyn pysyä rauhallisena ja toimia tehokkaasti stressaavissa tilanteissa. "Pitää pää kylmänä" sanonta tulee pätemään myös muutosten ja jatkuvan kehittämisen keskellä.

4. Jatkuva oppiminen ja sopeutumiskyky

Jatkuva oppiminen tarkoittaa lyhyesti sanottuna halukkuutta ja kykyä oppia jatkuvasti uusia taitoja ja tietoa. Uusia taitoja ja tietoa täytyy hankkia jatkuvasti eikä pelkillä tutkinnoilla enää välttämättä pärjää pitkälle työelämän monimuotoisissa ongelmatilanteissa. Sopeutumiskyky taas on kyky mukautua nopeasti muuttuviin olosuhteisiin ja tilanteisiin.

5. Digitaaliset taidot ja teknologinen osaaminen

Digitaaliset taidot tarkoittavat kykyä käyttää ja ymmärtää nykyaikaisia digitaaliteknologioita. Tietokoneen ja älylaitteiden sujuva käyttö työnteon välineinä korostuu entistä enemmän, kun esim. palvelut ja kaupat toimivat erilaisilla digialustoilla. Teknologinen osaaminen viittaa ymmärrykseen uusista teknologioista, kuten luovasta tekoälystä, big datasta ja lohkoketjuista. Tarvitaan ymmärrystä datasta ja siitä, miten datan ja tiedon avulla voimme tehdä älykkäämpiä ja vastuullisempia päätöksiä.

6. Yhteistyö ja viestintätaidot

Yhteistyötaidoilla tarkoitetaan kykyä työskennellä tehokkaasti eri taustoista tulevien ihmisten kanssa yhteisen päämäärän edistämiseksi. Erilaiset hankkeet ja projektimainen työskentely tulee vaatimaan erityisen paljon yhteistyökyvykkyyttä.

Viestintätaidot tarkoittavat kykyä kommunikoida selkeästi ja vaikuttavasti eri kanavien kautta – valmius ja sujuvuus kohdata ihmistä kasvokkain kuin digilaitteiden kautta.

7. Kulttuurinen älykkyys ja monimuotoisuus

Kulttuurinen älykkyys on kyky ymmärtää ja kunnioittaa eri kulttuureja ja erilaisista taustoista tulleita ihmisiä.

Monimuotoisuudella tarkoitetaan kykyä toimia monimuotoisissa ympäristöissä ja hyödyntää erilaisia näkökulmia – tässä kannattaa muistaa vanha sanonta, että erilaisuus rikastaa. Erilaiset näkökulmat ja niiden huomioiminen työelämän eri vaiheissa ja tehtävissä on todellakin kilpailuetu.

8. Eettinen ja vastuullinen ajattelu

Eettinen ajattelu viittaa kykyyn tehdä päätöksiä, jotka ovat oikeudenmukaisia ja moraalisesti perusteltuja. Se vaatii kykyä arvioida, mikä on oikein ja väärin, ja toimia sen mukaisesti.

Vastuullisuusajattelussa taas korostuu se, että otamme huomioon tekojemme vaikutukset muihin ihmisiin, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Se merkitsee pyrkimystä toimia kestävästi ja oikeudenmukaisesti.

Tulevaisuusajattelu ja systeeminen ajattelu

Tulevaisuusajattelulla tarkoitetaan kykyä ennakoida erilaisia muutoksia ja kehityssuuntia sekä niiden vaikutuksia kokonaisvaltaisesti. Systeeminen ajattelu taas viittaa kykyyn ymmärtää ja analysoida kokonaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä. Tulevaisuusajattelu tarvitsee rinnalleen systeemisen ajattelun juuri erilaisten vaikutusten ja syy-seuraussuhteiden parempaan ymmärtämiseen – näillä taidoilla pystymme tekemään tulevaisuuttamme koskevia päätöksiä fiksummin.

Näiden taitojen hallitseminen auttaa meitä menestymään jatkuvasti muuttuvassa työelämässä. Ne mahdollistavat tehokkaan toiminnan, innovoinnin ja yhteistyön monimutkaisissa ja dynaamisissa ympäristöissä niin, että vahvistetaan kykyä muuttua ja sopeutua muutoksien mukana.

Usein tuntuu, että muutokset työelämässä ”vain tupsahtavat” jostain, mutta usein pieniä näkyviä ja kädellä kosketettavia muutoksia kyseessä isompi kehityskulku, minkä haltuun ottamiseksi tarvitaan kaikkia näitä taitoja ja niiden monipuolisempaa sekä tietoista harjoittelua.

Ensimmäisellä kerralla tulevaisuustaitojen parissa työskentely voi tuntua vaikealta ja haasteelliselta, mutta kyseessä ovat todellakin taidot eli seuraavalla kerralla sujuu jo huomattavasti paremmin.

Kristiina Paju

TULEVAISUUSTEHTÄVÄT

Oma tulevaisuustaitokartta

Tavoite: itsetuntemuksen ja tulevaisuudenlukutaidon kehittäminen.

1. Mieti ja kirjaa ylös, miten hyvin hallitset yllä mainitut tulevaisuustaidot. Anna jokaiselle taidolle arvio (esim. asteikolla 1-5).
2. Valitse kolme taitoa, joita haluat kehittää. Kirjaa ylös konkreettiset toimenpiteet, joiden avulla voit parantaa näitä taitoja seuraavan kuuden kuukauden aikana
3. Laadi aikataulu, jossa määrittelet, milloin ja miten aiot työskennellä valitsemiesi taitojen parissa.
4. Kirjoita lyhyt reflektointi siitä, miksi valitsit juuri nämä taidot ja miten uskot niiden hyödyttävän sinua tulevaisuudessa.

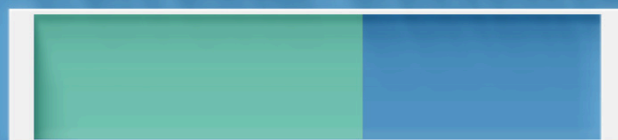

Tulevaisuuden työelämätaidot ryhmätehtävä

Harjoitellaan skenaarioiden tekemistä. Tavoite: yhteistyö- ja viestintätaitojen kehittäminen sekä tulevaisuusajattelun harjoittelu.

- Jakautukaa 4-5 hengen ryhmiin.
- Jokainen ryhmä valitsee yhden tulevaisuuden työnkuvan (esim. tekoälyspesialisti, ympäristökonsultti, digitaalinen markkinoija)
- Käykää läpi ja keskustelkaa, mitkä yllä mainitut tulevaisuustaidot ovat erityisen tärkeitä valitsemassanne työnkuvassa ja miksi.
- Laaditte yhdessä skenaarion, joka kuvaa valitsemanne työnkuvan kehitystä seuraavan 10 vuoden aikana. Ottakaa huomioon teknologiset, sosiaaliset ja taloudelliset tekijät.
- Valmistelkaa lyhyt esitys, jossa esittelette skenaarionne ja perustelut valitsemillenne keskeisille taidoille.
- Esittäkää skenaarionne muille ryhmille ja kerätkää palautetta. Keskustelkaa yhdessä, miten eri tulevaisuusskenaariot ja taidot voivat vaikuttaa toisiinsa.

FUTURE LOADING

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

Yhdessä! hankkeen podcast löytyy XCXCCXCXCX.

YHDESSÄ!

TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

Kuuntele podcastin ensimmäinen jakso. Vastaa jakson perusteella seuraaviin kysymyksiin:

1. Tehtävä : Työelämätaidot yleisesti

1. Millaisia työelämätaitoja tarvitaan työelämässä?
2. Mikä merkitys on teknisellä osaamisella vs. vuorovaikutus, asiakkaan kohtaaminen? Mitä ajatuksia sinulla aiheesta?
3. Mitkä ovat työntekijän /harjoittelijan velvollisuudet?
4. Entä työnantajan, mitä tulisi odottaa saavansa takaisin?
5. Mitä tehdä, jos ujostuttaa?
6. Mitä tehdä, kun ei ole motivaatiota?
7. Mitä on asenne työelämässä, mikä merkitys, mistä asennetta lisää?
8. Miten sietää myös vastoinkäymisiä ja epäonnistumisia, sekä tylsyyttäkin?
9. Miten kestää kiirettä ja paineita?
10. Miten tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa?

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

2. Tehtävä: Valmistuminen työharjoitteluun

Tutustuminen yritykseen: Mihin yritykseen olet menossa? Missä yritys sijaitsee? Millaisessa rakennuksessa? Onko yritys pieni vai suuri? Kuinka paljon työntekijöitä? Yrityksen arvot? Millainen on yrityksen visio, missio ja strategia? Onko yritys kansainvälinen? Millaisen kuvan olet saanut yrityksestä? Mitä osaamista yrityksessä tarvitaan? Mitä palveluita/tuotteita yritys tarjoaa?

Omat tavoitteeni:

Mitä odotan harjoittelulta? Mitä haluan oppia työharjoittelujaksolla?

Muista kertoa tavoitteesi myös ohjaajalle.

Omat vahvuuteni, joita haluan hyödyntää harjoittelussa:

Listaa ensin omat vahvuutesi eli kirjoita asiat, joissa olet hyvä? Pohdi sitten, miten voisit harjoittelussa hyödyntää vahvuuksiasi?

Voit käyttää tehtävän apuna seuraavalla sivulla olevaa vahvuuslistaa.

100

VAHVUUTTA

1. REILU	26. TAVOITTEELLINEN	51. NÄKÖKULMANOTTOKYKYINEN	76. TOIVEIKAS
2. ARVOSTAVA	27. TEHOKAS	52. HUOLEHTIVAINEN	77. VAHVA
3. HUOLELLINEN	28. RATKAISUKESKEINEN	53. MALTILLINEN	78. ROHKEA
4. JÄRJESTELMÄLLINEN	29. LUOVA	54. ITSESÄÄTELYTAITOINEN	79. PÄÄTTÄVÄINEN
5. REHELLINEN	30. SYVÄLLINEN	55. USKOLLINEN	80. PERIKSIANTAMATON
6. TARKKA	31. HERKKÄ	56. SISUKAS	81. SYDÄMELLINEN
7. TUNNOLLINEN	32. TUNNEÄLYKÄS	57. LUOTTAVAINEN	82. TURVALLINEN
8. OIKEUDENMUKAINEN	33. TAITEELLINEN	58. KUNNIOITTAVA	83. VAKUUTTAVA
9. PARHAASEEN PYRKIVÄ	34. AITO	59. AHKERA	84. VASTUULLINEN
10. KOHTELIAS	35. AINUTLAATUINEN	60. RYHMÄTYÖTAITOINEN	85. JOHTAJA
11. KILTTI	36. ILMAISUVOIMAINEN	61. UTELIAS	86. RENTO
12. AVULIAS	37. HENKINEN	62. ILOINEN	87. HYVÄKSYVÄ
13. RAKASTAVA	38. OIVALTAVA	63. ITSEVARMA	88. JOUSTAVA
14. YSTÄVÄLLINEN	39. ÄLYKÄS	64. IDEARIKAS	89. RAUHALLINEN
15. LÄMMINHENKINEN	40. VIISAS	65. OPTIMISTINEN	90. YMMÄRTÄVÄINEN
16. EMPAATTINEN	41. AJATTELUTAITOINEN	66. ENERGINEN	91. SOVITTELEVA
17. HYVÄNTAHTOINEN	42. AVARAKATSEINEN	67. INNOSTUVA	92. LEMPEÄ
18. ANTELIAS	43. ARVIOINTIKYKYINEN	68. POSITIIVINEN	93. LÄSNÄOLEVA
19. SOSIAALISESTI ÄLYKÄS	44. OPPIMISTAITURI	69. MYÖNTEINEN	94. HUOMAAVAINEN
20. KANNUSTAVA	45. ITSENÄINEN	70. KIITOLLINEN	95. SUVAITSEVAINEN
21. NOPEA	46. VAATIMATON	71. HUUMORINTAJUINEN	96. HARKITSEVAINEN
22. KÄYTÄNNÖLLINEN	47. JÄRKEVÄ	72. MONIPUOLINEN	97. KÄRSIVÄLLINEN
23. KAUNEUDENTAJUINEN	48. MUKAVA	73. LEIKKISÄ	98. HYVÄ KUUNTELIJA
24. SINNIKÄS	49. LUOTETTAVA	74. HAUSKA	99. ANTEEKSIAANTAVAINEN
25. PÄÄMÄÄRÄTIE TOINEN	50. SITOUTUNUT	75. AURINKOINEN	100. MYÖTÄTUNTOINEN

© BEEhappy Publishing

Kuvan lähde: https://www.positiivinenoppiminen.fi/wp-content/uploads/2020/06/3_100_vahvuutta.pdf

POSITIVE EDUCATION

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

Tehtävä 3: Valmistautuminen työharjoitteluun.

Pohdi:

Mikä auttaa sinua, jos jännittää lähteä harjoitteluun? Mitkä ovat sinun tapasi taklata jännitys ja ylimääräinen stressi?

Listaa itsellesi 10 kohdan ohjeet, miten valmistaudut jakson aloitukseen.

Tehtävä 4: Motivaatio

Podcast jaksossakin puhuttiin motivaation löytymisestä ja ylläpitämisestä. Motivaatio voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Motivaatio on tekemisen motiivi.

Pohdi seuraavia kysymyksiä:

1. Mikä saa sinut motivoitumaan työssä?
2. Mikä heikentää motivaatiota?
3. Mitä keinoja sinulla on käytössä, jos motivaatio laskee?

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

**Jakso 2. Työhyvinvointi ja
työssä jaksaminen**

Tehtävä 1: OMAT HYVINVOINTIKEINONI

JAKSOSSA PUHUTTIIN 8+8+8 MALLISTA
(TYÖ, VAPAA-AIKA JA UNI) OMAN
HYVINVOINNIN TUKEMISESSA.

POHDI

1. MITEN MALLI TOTEUTUU OMASSA
ARJESSA?
2. MITÄ ASIOITA 8+8+8 SISÄLTÄÄ
OMASSA ARJESSASI?
3. MITÄ ASIOITA HALUAISIT
PARANTAA/LISÄTÄ?
4. MITKÄ OVAT OMAT PARHAAT KEINOSI
LISÄTÄ HYVINVOINTIASI

2. Tehtävä: Mistä apua harjoittelun aikana?

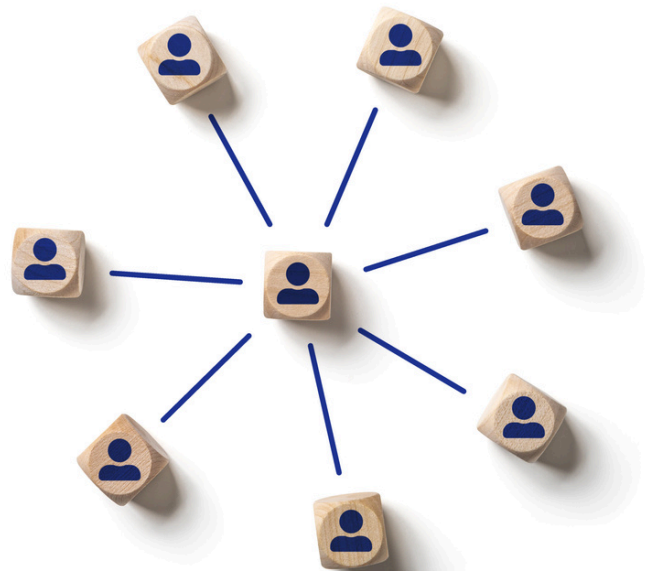
Laadi oma verkostokarttasi

Laita oma nimesi keskelle

Kerää ympärillesi henkilöitä, joihin voit ottaa yhteyttä ja saada tukea harjoittelun aikana.

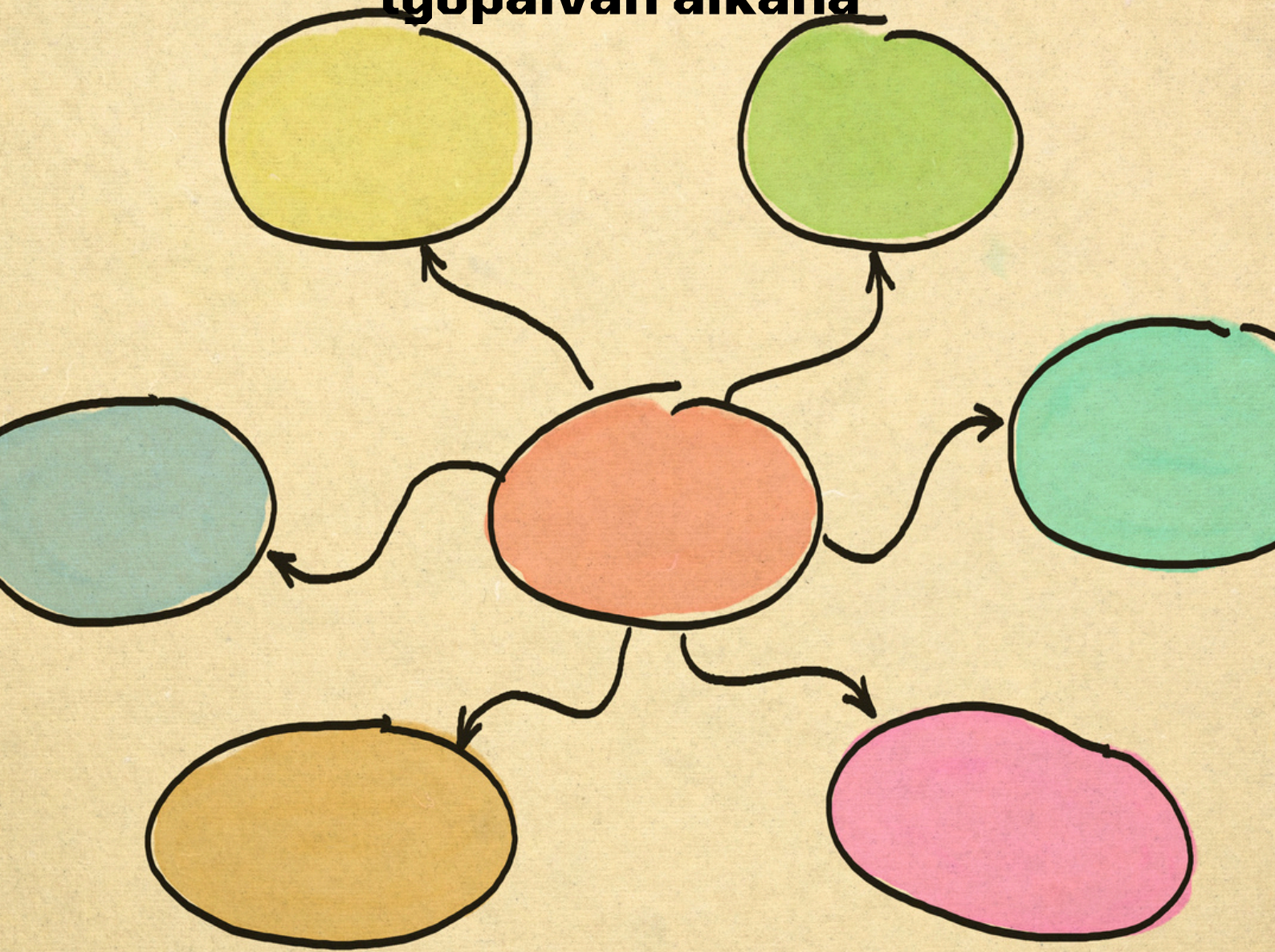
Kirjaa myös, millaista tukea voit saada?

Pohdi, miltä verkostoympärilläsi näyttää?

Tehtävä 3: Miten voin huolehtia omasta hyvinvoinnistani MIND MAP

**Laadi oma hyvinvointikarttasi
työssäoppimisen jaksolle, kerää asioita,
joiden avulla voit lisätä omaa jaksamista
työpäivän aikana**

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

Jakso 3: Kiusaaminen ja häirintä työelämässä ja oppilaitoksessa

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

Tehtävä 1:

Katso ja kuuntele jakso. Vastaa sen pohjalta kysymyksiin:

Mitä kiusaaminen voi olla työelämässä ja oppilaitoksessa?

Millaisia seurauksia kiusaamisella on sen kohteeksi joutuvalle? Tekijälle?

Mitä voi tehdä, jos joutuu kiusaamisen kohteeksi?

Miksi on tärkeää tunnistaa ja puuttua kiusaamiseen?

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

Tehtävä 2.

Miten toimisit tilanteessa?

Mitä apua on saatavilla?

Miksi tähän täytyy puuttua?

**Mitä tapahtuu, jos kukaan ei tee
mitään?**

**Näet, että luokkakaverisi jätetään
toistuvasti yksin ja ulkopuolelle
esimeriksi ryhmätöissä. Välitunnilla
kuulet häntä nimiteltävän ja näet myös,
, että whatsapp on tehty ryhmä, jossa
levitetään hänestä kuvia ja tarinoita.**

YHDESSÄ!

TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

Tehtävä 3.

Oikein väärin väittämät kiusaamisesta ja häirinnästä

- 1. Mitä kauemmin kiusaaminen kestää,
sitä vaikeammaksi tilanne muuttuu**
- 2. Kiusaajan ja kiusatun välinen sovittelu
on hyvä järjestää mahdollisimman pian**
- 3. Hyvä yhteisöllisyys oppilaitoksessa ja
työelämässä vähentää myös vapaa-ajalla
kiusatuksi tulemistä**
- 4. Kiusaamisessa on erilaisia rooleja**
- 5. Työpaikalla tapahtuva häirintä ei kuulu
esimiehelle**
- 6. On tärkeää kertoa kiusaamisesta aikuiselle**
- 7. Kiusatulle on todella tärkeää tuntea, ettei ole
yksin**

YHDESSÄ! TYÖELÄMÄTAIDOT PODCAST

**Tehtävä 4. Pohdi, miten kiusaamista
voisi parhaiten ehkäistä oppilaitoksessa
ja työelämässä**

Omat ideasi:

Tekijät:
Tulevaisuustaidot:
Kristiina Paju
Harjoitukset: Maija Tuomola
Podit: Laura Nuotio ja Maija
Tuomola sekä Forssan ammatti-
instituutin Media

YHDESSÄ!

Tekijät:
Tulevaisuustaidot:
Kristiina Paju
Harjoitukset: Maija Tuomola
Podit: Laura Nuotio ja Maija
Tuomola sekä Forssan ammatti-
instituutin Media-alan opiskelijat

YHDESSÄ!

